

מחברים בין עשייה ומחקר בחינוך

תוכנית הכנס ואסופת מבואות
תשרי תשפ"ה, אוקטובר 2024

מחברים בין עשייה ומחקר בחינוך

31 באוקטובר, 2024
כ"ט בתשרי תשפ"ה

אבני ראשה
המכון הישראלי לנחיצות בית ספרית
המכון האיטלקי ללימודי החינוך

האניבוסיה
העברית
בירושלים

ישיבת החינוך
לעבודת המוסדות החינוכיים

יוצמה
מרכז מחקר ופיתוח חינוכי
מרכז מחקר ופיתוח חינוכי
מרכז מחקר ופיתוח חינוכי

המרכז לחקר הדסגנונה
שיתופית אקדמית-שדה
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מרכז המחקר והפיתוח בחינוך
מרכז המחקר והפיתוח בחינוך
מרכז המחקר והפיתוח בחינוך

המכללה
האקדמית
לחינוך

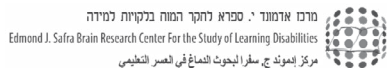
המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין (2024)
David Yellin Academic College of Education
דוד ילין, הודוזה וסיפול

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
דוד ילין, הודוזה וסיפול

בית הספר לחינוך
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
כליית הגרמיה
جامعة بن غوريون في النقب

מרכז אדמונד י. ספרא לחקר המוח בקוויטר למידה
Edmond J. Safra Brain Research Center for the Study of Learning Disabilities
מרכז אדמונד י. ספרא לחקר המוח בקוויטר למידה

אורנים
ORANIM • אוראנים

קרן רש"י
RASHI FOUNDATION

עריכת לשון: רעות יששכר
עיצוב גרפי: ספי סיני

מחברים בין עשייה ומחקר בחינוך

ברוכים הבאים וברוכות הבאות לכנס "מחברים בין עשייה ומחקר בחינוך".
אנו שמחים מאוד על השתתפותכם בכנס ועל כך שבחרתם להקדיש זמן
לשיח משותף על חיבורים בין עשייה חינוכית ובין מחקר בחינוך.

כיצד אפשר לקדם חיבורים בין עשייה למחקר המסייעים בהתמודדות
עם אתגרים בחינוך? איך אפשר לקדם מחקר רלוונטי שימושי לעשייה
ולמדיניות החינוכית? אילו קשרים קיימים בין תהליכי הכשרה ופיתוח
מקצועי ובין מחקר בחינוך? כיצד זירות שונות בחינוך הפורמלי והבלתי
פורמלי משתמשות במחקר ובהערכה כפלטפורמות התומכות בעבודתן?
ומהם ההזדמנויות והאתגרים הכרוכים בכל אלה?

במהלך הכנס נדון בשאלות אלה ואחרות מנקודות מבט שונות של מחקר,
עשייה ומדיניות חינוכית. נעמיק בחיבורים האפשריים בין השדה היישומי
ובין השדה המחקרי, בדרכים לחיזוק החיבורים ובאתגרים ובדילמות הנלווים
להם, במטרה לקדם מחקר איכותי שמשפיע על העשייה החינוכית, פעילות
חינוכית המבוססת על ידע מדעי, והיזון חוזר מהשדה היישומי לאקדמיה
ומהאקדמיה לשדה.

עם המשתתפים בכנס נמנים חוקרים וחוקרות, מכשירי ומכשירות מורים,
אנשי ונשות פילנתרופיה ומגזר שלישי, מתווכי ומתווכות ידע ואנשי ונשות
החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי. אנו מקווים כי השיח והקשרים החדשים
שיירקמו בכנס יעמידו בסיס לבניית קהילה משותפת העוסקת בקידום
מחקר יישומי ושותפויות מחקר-שדה.

לעיון באתר הכנס: <https://tinyurl.com/47bv69pf>

בברכה,

הארגונים השותפים

תוכנית הכנס

מיקום	תוכנית	
רחבת אולם הסנאט בניין 71A	התכנסות וקפה	9:40-9:00
אולם הסנאט בניין 71A	דברי פתיחה פרופ' יריב פניגר, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, יו"ר המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה	9:50-9:40
אולם הסנאט בניין 71A	הרצאת פתיחה שיפור השימוש בראיות מחקריות במדיניות ובפרקטיקה* אדם גמוראן (Ph.D.) נשיא קרן וויליאם טי גרנט Improving the Use of Research Evidence in Policy and Practice Adam Gamoran, Ph.D., President of the William T. Grant Foundation לעיון בתקציר ההרצאה ראו עמוד 6 * ההרצאה תתקיים בשפה האנגלית.	10:30-9:50
	הפסקה ומעבר ליעד הבא	10:45-10:30
בניין 72 כיתות: 110, 122, 119, 115 211, 124, 123	מפגשי פסגה (מושבים מקבילים) לעיון ברשימת המושבים ראו עמודים 9-18	11:45-10:45
	הפסקה ומעבר ליעד הבא	12:00-11:45
רחבת אולם הסנאט בניין 71A	יריד פוסטרים לעיון ברשימת ההצגות ראו עמודים 19-34	12:45-12:00

מיקום	תוכנית	
חצר הסנאט בניין 71A	ארוחת צוהריים	13:30-12:45
בניין 72 כיתות: 110, 122, 119, 115 211, 124, 123	הרצאות (מושבים מקבילים) לעיון ברשימת המושבים ראו עמודים 35-51	15:00-13:30
רחבת אולם הסנאט בניין 71A	מסיימים את היום - הרמת כוסית	16:00-15:00

הרצאת פתיחה: שיפור השימוש בראיות מחקריות במדיניות ובפרקטיקה

אדם גמוראן (Ph.D.), נשיא קרן וויליאם טי גרנט (William T. Grant Foundation)

10:00-10:30 | אולם הסנאט, בניין 71A

במשך כמעט שני עשורים, קרן וויליאם טי גרנט (William T. Grant Foundation) תמכה במחקר על שיפור השימוש בראיות מחקריות במדיניות ובפרקטיקה חינוכית. חלק ממה שלמדנו דרך מחקר זה עשוי להפתיע. לדוגמה, חוקרים חושבים על בעיית החיבור בין מחקר ופרקטיקה כעניין של היצע: יש צורך במחקר נוסף, או שעל המחקר להיות תואם יותר מבחינת תזמון, רלוונטיות או נגישות. אולם מסתבר ששימוש בראיות מחקריות הוא גם בעיה של ביקוש: בניית תרבות של שימוש בראיות מחקריות ואת היכולת לשלב ראיות בשגרת העבודה. כמו כן, למדנו שאיכות היחסים בין חוקרים, צרכני מחקר, ומתווכי ידע (knowledge brokers), ולא דווקא שיפור איכות המחקר עצמו, מחזקת את השימוש בראיות מחקריות במדיניות ובפרקטיקה. שותפויות מחקר-שדה הן אסטרטגיה חשובה לבנייה ותמיכה במערכות יחסים שבין חוקרים, צרכני מחקר ומתווכי ידע, ומסיבה זו הפופולריות של שותפויות גוברת בקרב אלו המעוניינים לחזק את הקשרים בין מחקר לפרקטיקה, במיוחד בתחום החינוך.

Improving the Use of Research Evidence in Policy and Practice

Adam Gamoran, Ph.D., President of the William T. Grant Foundation

For nearly two decades, the William T. Grant Foundation has supported research on improving the use of research evidence in policies and practices that affect young people. What have we learned? Some of it may surprise you. For example, researchers think about the problem of connecting research and practice as a matter of supply: more research is needed, or the research must be more timely, relevant, and accessible. It turns out, however, that research use is just as much a problem of demand: building a

culture of evidence and a capacity to incorporate evidence into the routines of work. Likewise, research funders often think that connecting research and practice centers on improving the quality of research, but we have learned that evidence use is more about the quality of relationships between producers and consumers of research, and the knowledge brokers who bring them together. Research-practice partnerships are an important strategy for building and supporting such relationships, and for this reason they have become increasingly popular among those who wish to strengthen the ties between research and practice, particularly in education.

Adam Gamoran, Ph.D. -- Bio

Adam Gamoran is president of the William T. Grant Foundation, a charitable organization that supports research to improve the lives of young people ages 5-25 in the United States. Two priorities guide the Foundation's grantmaking: identifying ways to reduce inequality in youth outcomes, and improving the use of research evidence in decisions about policy and practice that affect young people. Previously, he held the John D. MacArthur Chair in Sociology and Educational Policy Studies at the University of Wisconsin-Madison, where he spent three decades engaged in research on educational inequality and school reform. At Wisconsin, he also directed the Wisconsin Center for Education Research, chaired the department of sociology, and served as associate dean for research and interim dean of the School of Education. His recent writing includes "Advancing Institutional Change to Encourage Faculty Participation in Research-Practice Partnerships (Educational Policy, 2023) and "The Future of Higher Education is Social Impact" (Stanford Social Innovation Review, 2018). In 2021-2022, he chaired a committee for the National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine that produced the report, *The Future of Education Research at IES: Advancing an Equity-Oriented Science* (National Academies Press, 2022). His research contributions have been honored by the Association for Public Policy Analysis and Management, the American Educational Research Association, and the Sociology of

Education Section of the American Sociological Association. He is an elected member of the National Academy of Education and the American Academy of Arts and Sciences, and was twice appointed by President Barack Obama to serve on the National Board for Education Sciences.

* ההרצאה תתקיים בשפה האנגלית.

מפגשי פסגה (מושבים מקבילים)

11:45-10:45 | בניין 72, קומה 1, כיתות: 110, 115, 119, 122, 123,
124; קומה 2, כיתה 211

בניין 72 כיתה 110	מפגש פסגה 1 פלואידיות לשם שינוי – תפיסות ותפקידים בשותפות מו"פ לקידום הוגנות מגדרית בשיח הכיתתי אביב אורנו, האוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה; דפנה צדוק ויעל בוים־פיין, המרכז הישראלי לשוויון מגדרי בחינוך; יובל פייסר, בית הספר ניצנים, תל אביב; יהודית לואטן, בית הספר ארגמן, נס ציונה מגיבה: רונה פרזנצ'בסקי אמיר, מנהלת "היוזמה – מרכז לידע ומחקר בחינוך", האקדמיה הלאומית למדעים
בניין 72 כיתה 115	מפגש פסגה 2 "בייבי סטפס" – קידום מדיניות הגיל הרך בישראל מתוך שותפות של מחקר, מגזר שלישי, קובעי מדיניות ונשות המקצוע בשטח מנחה: ד"ר כרמל בלנק, מרכז טאוב והמרכז האקדמי רופין משתתפי ומשתתפות הפאנל: פרופ' יוסי שביט, היוזמה לחקר אי־שוויון והתפתחות בגיל הרך, מרכז טאוב ואוניברסיטת תל אביב; נועה צור־בוש, תחום הגיל הרך לידה-שש, מכון ברנקו וייס; אפרת דגני־טופרוב, תחום גיל הרך, קרן יד הנדיב; ריקי רוזמרין, מחוזות ירושלים ודרום (באר שבע, שדרות ואשקלון), נעמ"ת, והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; עולא פחראלדין, עמותת ינבוע, ארגון הגג של המעונות המפוקחים ומיזם פזל המאחד את המעונות הפרטיים בחברה הערבית מגיבה: ד"ר אודט סלע, המדענית הראשית, משרד החינוך

בניין 72 כיתה 119	מפגש פסגה 3 שיתוף פעולה אקדמיה-תעשייה-שדה חינוכי להטמעת תהליכי למידה מבוססי טכנולוגיה ד"ר דני גליק, Edge – המרכז לחדשנות בחינוך; ד"ר שירלי מידינסקי, מכללת אורנים; רותם חרובי, החברה הכלכלית, מועצה אזורית זבולון ו-Edge – המרכז לחדשנות בחינוך; יוסרא זוכידאת, בית הספר רמות זבולון; ערן סורוקה, Beyond Virtual מגיב: ד"ר גידי דישון, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
בניין 72 כיתה 122	מפגש פסגה 4 של מי האחריות להצלחה, קיימות ותסלום של תוכניות חינוכיות? – דגם ייחודי של שותפות משולשת! ד"ר רינת יצחקי, מכון סאלד; ד"ר אלי איזנברג ואינה זרצר, מכון שמואל נאמן; ד"ר מרווה מקלדה, משרד החינוך מגיבה: תרצה מרגולין, מנהלת מחקרי הערכה, קרן רש"י
בניין 72 כיתה 123	מפגש פסגה 5 להכיל את המכילים – אתגרים ביצירת קהילת הובלה ופיתוח שוויונית מיכל בקרמן, משרד החינוך; ד"ר לילי ישראל, מכללת אורנים; ד"ר תמר קנר פורמן וד"ר עדי מנדלר, מו"פ השקפה מגיבה: ד"ר עליזה סיגל, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
בניין 72 כיתה 124	מפגש פסגה 6 מעבר להוראה הטרוגנית במתמטיקה בחטיבת הביניים על בסיס שיתוף פעולה אקדמיה-שדה פרופ' יריב פניגר, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב; פרופ' בוריס קויצ'ו, המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן; ארנה פרידמן וליטל גרינברג, מכון ברנקו וייס מגיבה: ד"ר דורית נריה, מנהלת תחום דעת מתמטיקה בקדם יסודי ויסודי, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

שולחן עגול

בניין 72
כיתה 211

בתי ספר חוקרים: מחקר ופיתוח בהובלת מורות ומנהלות

איתן כהן ושירלי עופר, המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות
אקדמיה-שדה; צוותים מבתי הספר "כצנלסון" כפר סבא, "גוונים"
אשדוד, "מעבר לקשת" קרית גת

פלואידיות לשם שינוי – תפיסות ותפקידים בשותפות מו"פ לקידום הוגנות מגדרית בשיח הכיתתי

אביב אורנר, האוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז לחקר

הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה

דפנה צדוק, המרכז הישראלי לשוויון מגדרי בחינוך

יעל בויס־פיין, המרכז הישראלי לשוויון מגדרי בחינוך

יובל פייסר, בית הספר ניצנים, תל אביב

יהודית לואטן, בית הספר ארגמן, נס ציונה

מגיבה: רננה פרזנצ'בסקי אמיר, מנהלת "היוזמה – מרכז לידע ומחקר

בחינוך", האקדמיה הלאומית למדעים

החיבור בין מורות, מנחות פיתוח מקצועי וחוקרות בשותפות עשייה-מחקר מפגיש בין סוגי ידע, תפיסות, מיומנויות ותפקידים שונים, ומוליד משא ומתן מתמיד על הגבולות הנגזרים משונויות אלו (Hopkins et al., 2019). במפגש נדון בתהליכי שינוי בתפיסות ובתפקידים של חברות צוות הפיתוח בשותפות מו"פ לקידום הוגנות מגדרית בשיח הכיתתי. כדי להוביל תהליכי שינוי ושיפור משמעותיים, הן של הידע המעשי והן של הידע התאורטי, הבחנו שעלינו לעודד יישום של גישה פלואידית, המאפשרת לעצב ולהסתגל לאופי השיתופי והאיטרטיבי של תהליך השותפות, לעבור בגמישות בין התפקידים השונים תוך מיזוג המומחיות והחוויות של השותפות. במפגש נדגים את ההזדמנויות והאתגרים באימוץ גישה זו ונדון בהשפעותיה על הפיתוח והמחקר.

”בייבי סטפס” – קידום מדיניות הגיל הרך בישראל מתוך שותפות של מחקר, מגזר שלישי, קובעי מדיניות ונשות המקצוע בשטח

מנחת הפאנל: ד”ר כרמל בלנק, מרכז טאוב והמרכז האקדמי רופין

משתתפי ומשתתפות הפאנל:

פרופ’ יוסי שביט, היוזמה לחקר אי־שוויון והתפתחות בגיל הרך,

מרכז טאוב ואוניברסיטת תל אביב

נועה צור־ברוש, תחום הגיל הרך לידה-שש במכון ברנקו וייס. לשעבר

פרויקטורית בכירה של מעונות היום במשרד החינוך

אפרת דגני־טורוב, תחום גיל הרך, קרן יד הנדיב

ריקי רוזמרין, מחוז ירושלים ודרום (באר שבע, שדרות ואשקלון),

נעמ”ת, והמכללה האקדמית לחינוך ע”ש דוד ילין

עולא פחראלדין, עמותת ינבוע, ארגון הגג של המעונות המפוקחים

ומיזם פזל המאחד את המעונות הפרטיים בחברה הערבית

מגיבה: ד”ר אודט סלע, המדענית הראשית, משרד החינוך

היוזמה לחקר התפתחות ואי־שוויון בגיל הרך במרכז טאוב מקדמת מחקר המסייע בגיבוש מדיניות מבוססת ממצאים, והיא עמדה על סדר היום ברב־השיח בין משרד החינוך לבין גורמים שונים בשדה בנושא תוכנית החומש לגיל הרך שהוצגה לאחרונה. לצד הנגשת המחקרים למקבלי ההחלטות, היוזמה מפעילה סמינר למובילות הגיל הרך בישראל המגיעות מזירות שונות. הפאנל המגוון יתמקד בעמדה הייחודית של החוקרים כנקודת החיבור בין אנשי השטח מחד גיסא ובין קובעי המדיניות מאידך גיסא, ובשיתופי הפעולה שנוצרים מתוך קשרים אלו לקידום מדיניות החינוך. נעסוק גם בדילמות הנובעות מהמתח שבין הסטנדרטים המחקריים ובין הנעשה ב”שטח” ובאתגר שיוצר הניווט בין בעלי אינטרסים שונים.

שיתוף פעולה אקדמיה-תעשייה-שדה חינוכי להטמעת תהליכי למידה מבוססי טכנולוגיה

ד"ר דני גליק, Edge - המרכז לחדשנות בחינוך
ד"ר שירלי מידזינסקי, מכללת אורנים
רותם חרובי, החברה הכלכלית, מועצה אזורית זבולון ו-Edge - המרכז
לחדשנות בחינוך
יוסרא זובידאת, בית הספר רמות זבולון
ערן סורוקה, Beyond Virtual
מגיב: ד"ר גידי דישון, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

בשנים האחרונות חלה עלייה במספר בתי הספר והמוסדות להשכלה גבוהה המשלבים יישומים טכנולוגיים בחינוך. מגפת הקורונה האיצה מגמה זו והעניקה למערכת החינוך הזדמנות להטמיע תהליכים של חדשנות פדגוגית מבוססת טכנולוגיה. הטמעה זו נתקלת לעיתים בקשיים דוגמת היעדר מודל פדגוגי של תהליך ההטמעה, היעדר תמיכה וליווי טכנו-פדגוגי וחוסר איזון בין סדרי העדיפות של בעלי העניין השונים. קשיים אלה עשויים להוביל לכישלון השותפות.

במושג זה נציגי אקדמיה, תעשייה וחינוך ידונו באתגרים, בתנאים הנדרשים ובאסטרטגיות להטמעה מוצלחת של שותפויות בין תעשייה, אקדמיה ושדה החינוך. המרכז לחדשנות בחינוך - Edge - שהוקם בשיתוף המועצה האזורית זבולון ומכללת אורנים, יוצג כדוגמה להליך הטמעה מוצלח של תהליכי למידה מבוססי טכנולוגיה.

של מי האחריות להצלחה, קיימות ותסלום של תוכניות חינוכיות? – דגם ייחודי של שותפות משולשת!

ד"ר רינת יצחקי, מכון סאלד

ד"ר אלי איזנברג, מכון שמואל נאמן

אינה זרצר, מכון שמואל נאמן

ד"ר מרווה מקלדה, משרד החינוך

מגיבה: תרצה מרגולין, מנהלת מחקרי הערכה, קרן רש"י

האם תהיתם פעם מה משפיע על חיי המדף של תוכנית מוצלחת?
במפגש בין יזמיה של תוכנית לבין המטמיעים מעורבים גורמים שונים
שמעוניינים (ברובם) בהצלחתה, אך מי הוא האחראי לתסלום (scaling)
מוצלח שלה מבחינת היקף וטווח זמן?

מתברר ששיעורי השרידות של תוכניות חינוכיות וחברתיות הם נמוכים, גם
כאשר הפיילוט שלהן הצליח. נתונים מטרידים אלה הפגישו שלושה גורמים
כדי לפעול להטמעה אפקטיבית של תוכנית חינוכית (הטמעת מיומנויות
מקדמות מצוינות במקצועות ה-STEM).

במפגש נתאר את השותפות של היזמים (מוסד שמואל נאמן בטכניון)
עם המפעילים (משרד החינוך) ועם המלווים לתסלום (מכון סאלד). נשתף
בנקודות מבט שונות בסוגיית האחריות על התוכנית ובאתגרים וב"מפתחות"
ליישום מוצלח.

להכיל את המכילים – אתגרים ביצירת קהילת הובלה ופיתוח שוויונית

מיכל בקרמן, משרד החינוך
ד"ר לילי ישראל, מכללת אורנים
ד"ר תמר קנר פורמן, מו"פ השקפה
ד"ר עדי מנדלר, מו"פ השקפה

מגיבה: ד"ר עליזה סיגל, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

"מכילים את המכילים" היא תוכנית בהובלת משרד החינוך, מכללת אורנים ומהלך השקפה שמטרתה להעלות את תחושת המסוגלות בקרב צוותי החינוך ולקדם את תפיסת ההכללה. לשם פיתוחה והטמעתה, הורכב צוות מנציגות הגופים השותפים. אחד העקרונות המרכזיים של הצוות היה שוויון בין המשתתפות כדי שכל אחת תתרום לשיח מתחום מומחיותה. אלא שבמהלך העבודה עלה מתח מתמיד בין הצורך ללמוד ידע חיצוני לבין הרצון לקדם תהליכי למידה ופיתוח שוויוניים מבוססי ידע משותף. בכנס נציג את המתח הזה משלוש נקודות מבט: מנחה מאורנים, מדריכה ממשרד החינוך ונציגה ממו"פ השקפה. נצפה בתיעוד פגישה של הצוות המוביל, נדון במתחים מנקודות המבט השונות של המשתתפות ונסכם בתובנות להמשך.

מעבר להוראה הטרוגנית במתמטיקה בחטיבת הביניים על בסיס שיתוף פעולה אקדמיה-שדה

פרופ' יריב פניגר, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
פרופ' בוריס קויצ'ו, המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן
אונה פרידמן, מכון ברנקו וייס
ליטל גרינברג, מכון ברנקו וייס

מגיבה: ד"ר דורית נריה, מנהלת תחום דעת מתמטיקה בקדם יסודי
ויסודי, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

להקבצות במתמטיקה בחטיבת הביניים השפעה מכרעת על שימור אי-השוויון החברתי במערכת החינוך. ביטול המיון להקבצות ומעבר לכיתות הטרוגניות עשוי לקדם שוויון הזדמנויות חינוכיות וניעות (מופְּלִיּוּת) השכלתית לתלמידים ותלמידות מקבוצות מוחלשות. לשם כך יש לפתח פרקטיקות הוראה שיסייעו לצוותי ההוראה להתמודד עם ההטרוגניות הרווחת בקרב אוכלוסיית התלמידים, וזאת מבלי לפגוע בהזדמנויות של כל תלמידה ותלמיד לממש את הפוטנציאל הלימודי שלהם. המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, המחלקה להוראת המדעים במכון ויצמן ומכון ברנקו וייס יצרו שותפות מ"פ לשם פיתוח והטמעה של פדגוגיה להוראה הטרוגנית במתמטיקה בחטיבת הביניים. כך הם מפתחים חומרים ופרקטיקות הוראה לכיתות הטרוגניות שאותם בוחנים צוותי המתמטיקה תוך מתן משוב לצוות הפיתוח. המהלך מלווה במחקר על הטמעת ההוראה הטרוגנית בכיתות, תהליכי פיתוח מקצועי והשינוי הארגוני.

בתי ספר חוקרים: מחקר ופיתוח בהובלת מורות ומנהלות

איתן כהן, המרכז לחקר הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה
שירלי עופר, המרכז לחקר הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה
צוותים מבתי הספר, "גוונים" אשדוד, "מעבר לקשת" קרית גת

מנחה: **מוריה עומר עטלי**, האוניברסיטה העברית בירושלים
המרכז לחקר הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה

במהלך השנים תשפ"ג-תשפ"ד השתתפו מספר בתי ספר ביוזמה "בתי ספר חוקרים". במסגרת היוזמה הובילו מורות ומנהלות בכל בית ספר פרוייקטי חקר על מנת לאפיין אתגרים חינוכיים שונים ולקדם מענים שמגובים בממצאים אמפיריים. בין היתר, עסקו פרוייקטי החקר הללו בזהות מקצועית של נשות חינוך ובתחושת שייכותן לקהילת בית הספר, בפיתוח גישות פדגוגיות חדשות להוראת מיומנות הקריאה בקרב תלמידי החינוך המיוחד, בתהליך ההיטמעות של תלמידים במגמות הלימוד בתיכון, ועוד. במושב ייחודי זה, נדון בשאלות שהתעוררו במהלך העבודה המשותפת בין בתי הספר לבין המרכז לחקר הפדגוגיה, ובין היתר נשאל איזה ערך מוסף יש לשיתופי פעולה כאלה, איזה אתגרים הם מעוררים, ונדמיין כיצד עשוי להיראות עולם שבו חקרנות הופכת להיות חלק משגרת היומיום בכלל בתי הספר הציבוריים בישראל. בשולחן העגול ישתתפו נציגי בתי הספר שלקחו חלק פעיל ביוזמה ונציגי המרכז לחקר הפדגוגיה אשר ליוו אותם, והוא מכוון גם לאנשי חינוך שמעוניינים לבחון את השתתפותם בפרויקטים דומים בעתיד.

יריד פוסטרים

12:00-12:45 | רחבת אולם הסנאט, בניין 71A

הפורמלי והבלתי פורמלי בפיקוח הפדגוגי של המינהל לחינוך ההתיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער

ד"ר אילת טוקר, מו"פ המינהל לחינוך התיישבותי
ג'ודי סגל, המינהל לחינוך התיישבותי
לימור עוז, מו"פ המינהל לחינוך התיישבותי
שירלי שטיינר, המינהל לחינוך התיישבותי

מבט מטה־קוגניטיבי על מחקרי המו"פ של המינהל מגלה כי במחקר ובשדה ניכרים יסודות אמביוולנטיים:

1. ניראות והערכה לתהליכי שטח, ומנגד חשש מחשיפת מגרעות;
 2. ניהול מבוסס נתונים, ומנגד קידום צרכים פוליטיים;
 3. חשיפת התורה הארגונית, ומנגד ריכוזיות המצמצמת את חופש הפעולה.
- כדי להתמודד עם כל אלו, נבחר מחקר מסוג שיטות מעורבות: מחקר איכותני המשלב למידה מהצלחות ותאוריה מעוגנת שדה. המיקוד בהצלחות נותן ביטחון נוכח חשיפת מגרעות ושומר על המחקר מפני "שימוש לרעה" מבחינה פוליטית. תאוריה מעוגנת שדה חושפת את התורה הארגונית כמודל דינמי שפתוח לתהליכי שינוי ועל כן מזמן ולא מחייב. לצד זאת המחקר הכמותי נותן תוקף רחב לממצא האיכותני.

השפעת התנהגויות מאתגרות של ילדים על תגובותיהן הפיזיולוגיות של מחנכות גיל הינקות

יעל רוזנבלט-פרקל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
נועה גירון-סלע, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
נעמה עצבה פוריה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

בשנות הילדות המוקדמת ילדים מבליים שעות ארוכות במסגרות החינוך. מחנכות גיל הינקות ממלאות תפקיד חיוני בחיי הילדים הרכים, ולקשר הנוצר ביניהם – משמעות רבה. בגילים אלו יכולות הוויסות של הילדים טרם הבשילו במלואן, מה שלעיתים מתאפיין בהתנהגויות מוחצנות בהיתקלותם של ילדים עם חוויות מאתגרות. התנהגויות אלו עלולות לעורר בקרב המחנכות לחץ או תגובות פיזיולוגיות שעשויות להשפיע על אסטרטגיות ההתמודדות עם הילדים והתגובות כלפיהם. תגובות אלו יכולות להשפיע על הילדים כפרט ועל אקלים הגן בכלל. עם זאת, מעט ידוע על תגובות הפיזיולוגיות של מחנכות בעת התנהגויות מאתגרות בקרב הילדים. המחקר הנוכחי יתמקד בהשפעה זו ויצג ממצאים מחקריים עדכניים בנושא.

”חדר כושר חברתי” – למידה חברתית-רגשית

רבקה אלקובי, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב ו-B-Friend

למידה רגשית-חברתית (SEL) הוא מונח המתייחס לרכישת כישורים המובילים לזיהוי רגשות ולניהולם, לייסוד מערכות יחסים חיוביות ולהתמודדות עם מצבים מאתגרים. מיומנות חברתית טובה עשויה להוביל להצלחה ברבדים בולטים בחיי הפרט – ולהפך.

לצורך בניית ”חדר כושר חברתי” נערך מחקר בגישה האיכותנית ורואיינו עשרה מחנכי כיתות מבתי ספר יסודיים. מן הממצאים עלה שאפשר להעמיק את התודעה בקרב המורים בנושא הלמידה החברתית-רגשית באמצעות מערכת ממוחשבת חכמה, סדנאות וארגז כלים להתמודדות עם אתגרים חברתיים-רגשיים הכרוכים בהקניית מיומנויות חברתיות-רגשיות אצל תלמידיהם. מהמחקר עולה הדילמה: כיצד יוכלו המורים ליישם את ”חדר הכושר החברתי” בשטח ולרתום את הצוות לתהליך בראייה מערכתית?

חינוך לחלל?! האופק שמעבר לכדור הארץ שילוב תוכנית חינוך לחלל בחטיבות הביניים: גישה תהליכית חינוכית חדשנית לשיפור מיומנויות קוגניטיביות

דב רוסו, הפקולטה לסוציולוגיה ומדעי החינוך, אוניברסיטת יאשי, רומניה

חינוך לחלל הוא חלק מגישה רבת-חומית להוראה ולמידה מעוררת השראה, שנועדה להנחיל הבנה עמוקה של מקצועות ה-STEM באמצעות תחום החלל. באמצעות תוכנית חינוך לחלל, התלמידים לא רק צוברים ידע על תחומי המדעים והטכנולוגיה אלא גם מפתחים מיומנויות קוגניטיביות חשובות. במחקר הנוכחי יושמה תוכנית התערבות בנושא חינוך לחלל בקרב תלמידי כיתות מצוינות בחטיבת הביניים. המחקר חוקר את השפעת התוכנית על פיתוח מיומנויות קוגניטיביות של תלמידים ותפיסת החינוך לחלל אצל מורים. באמצעות שיטות מחקר ומדידה קפדניות, מגיעים לתובנות מבוססות לגבי יעילות התוכנית והתהליך לשיפורה. כקובעי מדיניות, אילו חסמים אתם צופים ביישום תוכנית כגון חינוך לחלל בקנה מידה רחב וכיצד ניתן להתגבר עליהם?

לקרוא מחוץ לקופסה – הכשרה להוראת הקריאה לתלמידים עם מוגבלויות באמצעות עיצוב קופסאות בריחה

לילי ורטהיימר, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
אילנית כהן, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
ד"ר אורלי עידו, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
ד"ר מיכל ניסים, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין

קורס "הוראה הקריאה לתלמידים עם מוגבלויות מרובות" ניתן במכללת דוד ילין במסלול להכשרת מורים לתלמידים עם מוגבלויות מרובות וכולל רקע תאורטי המשולב בשדה החינוך, תוך תכנון קופסת בריחה לתרגול והתמודדות עם אתגר הקריאה באופן חווייתי. בשנת הלימודים התשפ"ב ליווה מחקר מבוסס עיצוב את הקורס. המחקר מעמיד מודל הניתן לשחזור

לשימוש בקופסאות בריחה להוראת הקריאה. לאורך הקורס עלו כמה נקודות מרכזיות למחשבה:

1. עבודה שיתופית כבסיס לקשרים בין מרצות הקורס, צוות בית הספר וצוות המחקר;
 2. אתגרים בממשקים בין תאוריה, מעשה ומחקר;
 3. המלצות לאסטרטגיות ודרכי עבודה: בניית תוכנית עבודה, תיאום זמנים, גמישות ופתיחות לשינויים ודיוקים, תהליכי הערכה שתפניים.
- בפוסטר תוצג קופסת בריחה לדוגמה כביטוי לממשקים בין התאוריה למעשה.

מודל דואט: קידום יכולת רפלקטיבית בקרב אנשי חינוך למען ילדים

יערה ניר, מרכז דואט באוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ציליל רבינוביץ ששון, מרכז דואט באוניברסיטת בן-גוריון בנגב

כפי שאת מסכת החמצן במטוס יש לעטות קודם על עצמנו ורק לאחר מכן על הילד, במרכז דואט באוניברסיטת בן-גוריון בנגב אנו מאמינים שכדי לטפל בילד, יש צורך לטפל קודם במבוגר המשמעותי לו, באמצעות התבוננות פנימה – ראשית לבדוק מה אני חושב ומרגיש, ולאחר מכן לבחון מה הילד חושב ומרגיש. זוהי החשיבה הרפלקטיבית שאנו רוצים לפתח למען התפתחות טובה יותר של ילדים בישראל.

תכנית דואט מבוססת מחקר ומשפיעה על המבוגרים משמעותיים בחיי הילד דרך תהליכים קבוצתיים. מניסיונו עם יותר ממאה קבוצות, התוכנית משפרת את יכולתם הרפלקטיבית של צוותי חינוך ובכך משפרת את היחסים עם הילדים, מפחיתה התנהגות לא רצויה ושחיקה ומשפיעה לטובה על האקלים הכיתתי.

מו"פ ואו"פ: מחקר ופיתוח של פרקטיקות הוראה ולמידה מיטביות בסביבות אימורסיביות של מציאות מדומה ומורחבת

אסתי שוורץ, המחלקה לחינוך ופסיכולוגיה, האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר רותם עבדו, פרויקט מציאות מורחבת, אגף מו"פ, משרד החינוך
פרופ' אינה בלאו, המחלקה לחינוך ופסיכולוגיה, האוניברסיטה הפתוחה

בשנים האחרונות חלו פיתוחים של ממש וגידול נרחב בשימוש בטכנולוגיות מציאות מורחבת בעולם החינוך, כגון משקפי מציאות מדומה וחדרים אימורסיביים. טכנולוגיות אלו מאפשרות לחקור ולתקשר עם אנשים רחוקים בעולמות שאינם נגישים פיזית. ואולם יש גם כמה אתגרים בהטמעתן, כגון עלות, מורכבות פיתוח התכנים וקושי בהערכה.

מעבדות מו"פ של משרד החינוך ומחקר של האוניברסיטה הפתוחה פועלים בשיתוף פעולה כדי לחקור שימוש בטכנולוגיות אימורסיביות בחינוך. שני גופי המחקר שואפים לפתח ולחקור מודלים לשילוב מציאות מורחבת והערך המוסף שלהם ללמידה, ולזהות את ההזדמנויות שבהם ואת האתגרים הגלומים בהם. לכל גוף מטרות ושיטות מחקר שונות. שיתוף הפעולה בין המעבדות מאפשר נקודות מבט שונות לדיאלוג על תהליכי מחקר ופיתוח אלו.

מיזוג מידע ממקורות אינטרנטיים מרובים: מחקר בתהליך

ד"ר רחל שגב מילר, מכון מופ"ת

מיזוג מידע ממקורות מרובים, טקסטואליים וחזותיים, בדפוס ובאינטרנט, הוא מיומנות חיונית ללמידה, למחקר ולעבודה במאה ה-21. מטלות מיזוג מידע, כמו המטלה השכיחה של סקירת הספרות, הן מטלות קריאה-כתיבה תובעניות ביותר מבחינה קוגניטיבית (Nelson & King, 2022). לפיכך לומדים זקוקים אפוא להוראה מפורשת של האסטרטגיות הרלוונטיות לביצוע המטלה (MacArthur et al., 2023). מיומנויות נוספות הנדרשות באותם הקשרים הן מיומנות התקשורת והיכולת לשתף פעולה, וכן לקרוא ולכתוב באנגלית, ה-*lingua franca* של מאה זו.

אולם תוכניות הלימודים באנגלית אינן מתייחסות כלל לסוגיה זו. מטרת מחקר חלוץ זה הייתה לבדוק כיצד לומדים בחטיבת הביניים מבצעים יחד מטלת מיזוג מידע ממקורות אינטרנטיים בנושא שבחרו בעצמם.

ניהול הלמידה – קידום תהליכי הבנת נקרא דרך אימון תפקודים ניהוליים

ד"ר שני לוי שמעון, אוניברסיטת בראילן והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין

ד"ר מיקי כהן, האוניברסיטה העברית בירושלים והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין

יעל פרוינדליך, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין ומשרד החינוך

תפקודים ניהוליים הם תהליכים נורו־קוגניטיביים גבוהים של המוח שמשפיעים על הלמידה אבל גם מושפעים ממנה. בכך תהליך הלמידה הופך למצע לא רק לרכישת ידע ופיתוח מיומנויות, אלא גם לשיפור תפקודי מוח גבוהים. מחקר זה מדגים את הקשר בין תפקודים ניהוליים לבין למידה דרך התערבות לשיפור הבנת הנקרא שהתמקדה בעיבוד קוגניטיבי ניהולי של שאלות המופנות לטקסט. ההתערבות שיפרה באופן מובהק את הבנת הטקסט, את איכות הכתיבה של התשובות ואת המודעות המטה־אסטרטגית של תלמידי כיתות ח' בהתמודדות עם שאלות המופנות לטקסט. המחקר מדגיש את חשיבות השילוב של אימון ניהולי בלמידה בית־ספרית ואת הצורך בחשיפת המורים לתחום זה.

תהליך גיבוש הזהות המקצועית בקרב מטפלות ערביות בדרמה העובדות במערכת החינוך בחברה הערבית בישראל

מונא ג'אבר, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

העסקת מטפלים באומנויות במערכת החינוך יוצרת חיבור בין מערכת החינוך ובין טיפול רגשי, חיבור מורכב המתבסס על מפגש בין שתי שפות שונות ולעיתים מנוגדות.

המחקר בחן את המשא ומתן המתמשך בתהליך גיבוש הזהות המקצועית של מטפלות ערביות בדרמה העובדות במערכת החינוך בחברה הערבית בישראל ואת מתח התפקידים והזהויות שנוצר מהיותן עובדות הוראה ומטפלות. השאלות שעמדו בלב המחקר היו: מהם ההקשרים המקצועיים, התרבותיים והאישיים שבהם מתפתחת ומתגבשת זהותן המקצועית של מטפלות בדרמה ערביות במערכת החינוך בישראל? אילו סוגים של משא ומתן מקצועי ותרבותי מנהלות המטפלות בתהליכי גיבוש זהותן המקצועית? וכיצד הן מתמודדות עם הקשיים בגיבושה?

Researchers – Policy-makers – Practitioners – a Three-Way Partnership: Challenges, Dilemmas and Strategies

Dr. Orli Haim, Beit Berl College and Tel Aviv University

Dr. Leor Cohen, Open University of Israel

Dr. Ingrid Barth, Open University of Israel

This Researchers – Practitioners – Policy-makers Partnership (RPP) brings together stakeholders responsible for developing system-wide professional development (PD) for English teachers from elementary to undergraduate levels.

Our RPP goals include (1) building effective PD, based on Sims et al. (2021), to prepare teachers to implement the new national English curriculum and (2) investigating what works, for whom, under what circumstances, and how we know this. We will focus on new directions for systematic monitoring and assessment of how PD ‘translates’ into enhanced teaching and learning in EFL, using the Strategic Education Research Partnership (SERP) (2011) as our RPP blueprint.

תכנית לבניית החוסן של פרחי הוראה בשלב ההכשרה

ד"ר יפעת הררי פלטיאל, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
פרופ' דניאל חמיאל, אוניברסיטת רייכמן הרצליה ומרכז חוסן
ע"ש כהן האריס תל אביב
עינת כהן, מרכז חוסן ע"ש כהן האריס תל אביב
מרים קריסטן, מרכז חוסן ע"ש כהן האריס תל אביב

תכנית "חוסן חינוך" לפרחי הוראה, שפותחה במכללת דוד ילין עם מרכז חוסן ע"ש כהן האריס, שילבה עקרונות מעולם הטיפול הקוגניטיבי-התנהגותי הגלילישי, והתמקדה בפיתוח חוסן אישי ומקצועי. התוכנית עסקה בממדים פיזיולוגיים, קוגניטיביים, רגשיים, מיקוד קשב וקשר בינאישי. במשך 63 שעות, על פני שנתיים, פרחי ההוראה תרגלו כלי חוסן בסדנאות, מטלות אישיות והתנסות מעשית בבתי הספר. מחקר הערכה פיילוט בקרב 23 משתתפים הראה שיפור משמעותי בחוסן פסיכולוגי, שביעות רצון מהחיים והערכה עצמית. התוכנית העניקה לפרחי הוראה כלים חיוניים כבר בשלב ההכשרה להתמודדות עם אתגרי התפקיד ולפיתוח החוסן שלהם ושל תלמידיהם. בעקבות כך, נוספו לתכנית ההכשרה קורסים בפיתוח חוסן ומיומנויות רגשיות-חברתיות. נדרשים מחקרי המשך לבחינת השפעות ארוכות הטווח של רכיב החוסן בהכשרה על קליטה והתמדה במערכת החינוך.

"טאקישורת" – תרומתו של כלב טיפולי למיומנויות תקשורת של תלמידים על הרצף האוטיסטי

מרב יעקובוביץ, בית הספר מעבר לקשת
ערן קמור, בית הספר מעבר לקשת
יוולט צוקרמן, בית הספר מעבר לקשת
ד"ר מטי זכאי, המכללה האקדמית בית ברל

בכוחם של כלבים ליצור סביבה בטוחה ולא שיפוטית עבור ילדים עם ASD ולסייע להם לתרגל מיומנויות תקשורת. נוכחותו של כלב יכולה להפחית חרדה ולבנות ביטחון, מה שמקל על ילדים להביע את עצמם. בעזרת הכלבים אפשר לייצר אימון חווייתי וידידותי לילד, שבו הוא משפר את מיומנויות

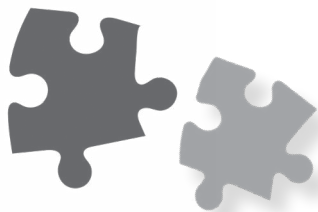
התקשורת האישית והבין־אישית שלו. ואולם האתגר המרכזי שבקידום תלמידים עם ASD באמצעות כלב עוסק באופן שבו משלבים הוראה באמצעות כלבים בכיתה. את זאת בחנו במסגרת בית הספר מעבר לקשת לילדים על הרצף האוטיסטי.

סקרנים לשמוע? אתם מוזמנים להיכנס לאתר בית הספר "מעבר לקשת" ולקרוא עוד.

להיות מורה־חוקר: שיתוף פעולה בין צוות מורים בתיכון אור ברנקו וייס לבין המרכז לחקר הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה

יעל שחר, תיכון אור ברנקו וייס
מוריה עומר־אטלי, האוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז לחקר
הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה

צוות חינוכי חולם על שינוי וחדוש, בונה תוכנית ומצליח ליישם אותה בבית הספר. זה קורה בבתי ספר רבים בארץ ובעולם, הרבה פעמים בזכות צוות "משוגע לדבר" והנהלה תומכת. לאחר כמה שנים מגיע רגע שבו כדאי וראוי לבדוק את השפעותיה של התוכנית ולבחון אם השיגה את מטרתיה. ברגע מסוג זה נוצר שיתוף הפעולה בין הצוות החינוכי של תיכון "אור" ברנקו וייס בצור הדסה לבין המרכז לחקר הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה. הפוסטר מספר על שיתוף הפעולה המיוחד שנוצר בין מורים ששקועים עד צוואר ב"כאן ועכשיו" לבין המחקר המתכונן במבט־על. למרות הסתירה המובנית לכאורה, נוצרה הזדמנות ללימוד ולהסקת מסקנות חשובות וישימות כאחד.

שימוש בחקר פרקטיקה ככלי לקידום תקשורת מיטבית בהתנסות המעשית של פרחי הוראה

סוזאן אבו מוך, החוג לגיל הרך, מכללת אלקאסמי
יאסמין אבו מוך, פיתוח מקצועי, מכללת אלקאסמי
לינה ג'נאים אבו טועמה, ההתנסות המעשית, מכללת אלקאסמי
עאדל שקור, החוג ללשון עברית, מכללת אלקאסמי

תקשורת היא תהליך שבו נערכים חילופי מידע בין פרטים באמצעות מערכת של סמלים, סימנים, מילים ומחוות. במהלך ההתנסות המעשית שבמסגרת הכשרת פרחי הוראה, תקשורת יעילה בין שלושת הצדדים העיקריים השותפים לה – הסטודנטים, המורים המכשירים והמוביל האקדמי הפדגוגי – עשויה לתרום לשיפור תהליכים אישיים ובין-אישיים. תקשורת לקויה בהקשר זה היא אחת הבעיות העלולות להפריע להכשרת פרחי הוראה ולעכבה. מכאן עלה הצורך בפיתוח מתווה המתבסס על ייצוגים מעולם ההתנסות המעשית אשר יכול לשמש את המוביל האקדמי הפדגוגי במהלך ההתנסות המעשית למען קידום תקשורת מיטבית.

תיאור התוצר – <https://view.genial.ly/6474b0b8a78bb000189fc84d>

אז למה לי תאוריה עכשיו?

סיון רפפורט, בית ספר לחינוך, אוניברסיטת תל אביב
עידית אדלר, בית ספר לחינוך, אוניברסיטת תל אביב

מהו הקשר בין מחקר החינוך ובין הפרקטיקה – האם עולמות אלו מנוגדים או משלימים?

בכנס נציג מחקר המתמקד בתפיסותיהם של פרחי הוראה במסלול לחינוך מדעי וטכנולוגי המשתתפים בקורס אוניברסיטאי שמטרתו לפתח נקודת מבט המחברת בין העולמות, לעורר התבוננות ושיח ביקורתי על אודות הפער בין מחקר החינוך ובין הפרקטיקה, לבחון דרכים אופרטיביות לגשר בין העולמות ולהעשיר את ארגז הכלים הפדגוגיים תוך שימוש בפרקטיקות מבוססות מחקר ופיתוחן. נציג את הכלים הפדגוגיים ששימשו לחציית הגבול בין מחקר החינוך ובין הפרקטיקה, ונראה כי חשיפת הסטודנטים

לעולם המחקר, תוך היכרות ויישום של פרקטיקות מבוססות מחקר, חיזקה את תפיסתם לגבי טיבו ומורכבותו של הקשר בין העולמות.

הכשרה ואימון של פרחי הוראה באסטרטגיות תקשורתיות מרחוק ומקרוב

ד"ר חגית ענבר-פירסט, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
ד"ר שירי אייבזו, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
פרופ' הדה מיידן, אוניברסיטת אילנוי, אורבנה-שמפיין, ארצות הברית

בשנים 2019-2020 נדרשו המכללות להמשיך להכשיר את הסטודנטים להוראה אך בתנאים חריגים: בלמידה מרחוק ובהגבלות על ההתנסות המעשית. קורס הניתן במסגרת המסלול בחינוך מיוחד חקר את תהליך ההכשרה באסטרטגיות תקשורת עבור תלמידים עם אוטיזם ועיכוב התפתחותי תוך הטמעת תאוריית למידת מבוגרים. ההכשרה ניתנה באמצעות לומדה מבוססת מחקר (i-PiCS) והממצאים נאספו באמצעות שאלון דירוג עצמי ומבדקי ידע. האימון נעשה באמצעות ניתוח סרטוני וידאו וביצוע סימולציות. התוצאות מצביעות על שיפור ברמת המומחיות באסטרטגיות תקשורת, הידע והביטחון של הסטודנטיות. מחקר זה פתח צוהר לשאלה: האם הטכנולוגיה יכולה לספק פלטפורמה להכשרה ולאימון אפקטיביים מרחוק, או שמא אין תחליף להכשרה פנים-אל-פנים ולאימון בשטח?

חציית גבולות לקידום פרקטיקות של הוראת הספרות במציאות משתנה

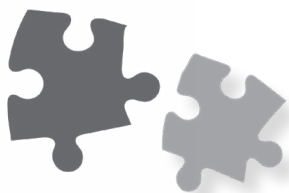
ד"ר חגית הורוביץ, סמינר הקיבוצים – המכללה לחינוך, לטכנולוגיה ולאמנויות
מחקר הפעולה האיכותני שאני עורכת בימים אלו בתמיכת מכון מופ"ת ומיכל צלרמאיר מתעד את עבודתי כמדריכה פדגוגית בסמינר הקיבוצים עם קבוצת מתכשרים להוראת הספרות לבתי הספר העל-יסודיים. מטרתו לאפשר לי להבין ולהסביר את התפתחות הזהות המקצועית שלי כמדריכה פדגוגית וכמורה ורכזת ספרות בתיכון בשנה רבת-הפוכות (תשפ"ג) שבה נדרשתי להטמיע את רפורמת המח"ר וגם לפעול לביטולה.

בהיצג זה אדגים כיצד העברתי רעיונות בין מעגלי השייכות השונים שלי כדי לחזק את הסטודנטים במכללה בעידן של עמימות וחוסר עקביות, ואסביר כיצד פעילות זו עיצבה מחדש – ואף העצימה – את הזהות המקצועית שלי.

”מורה חדשה היא שחיינית בים סוער”: מה מלמדת השפה המטאפורית של מתמחים בהוראה?

ד”ר איריס ביטון, מחוז דרום, משרד החינוך
חנה לוי אבוחצירא, המכללה האקדמית אחוה, ומרכז פסג”ה קריית גת
גאולה יפרח, מרכז פסג”ה קריית גת

מחקר שביקש להבין את תפיסתם של המתמחים בהוראה ביחס לחוויית ההתמחות באמצעות ראיונות עומק חצי מובנים עם שלושים וחמישה מורים בשלב ההתמחות, הניב אוסף ייחודי של ציורי לשון המשרטטים דיוקן למאפיינים שונים של חוויית ההתמחות. רבים מן המתמחים נטו להשתמש במטאפורות המציעות נקודות מבט חדשות ומזוקקות על תפיסת התפקיד החינוכי תוך שהן חושפות אתגרים, דילמות ומתחים הכרוכים בחוויית ההתמחות, גם כאלו אשר לא באו לידי ביטוי עד היום בספרות המחקר. קריאה מגלה של התוכן ופירוקו (סוברן, 2000) מוסיפה נדבך חדש של ידע לספרות המחקר העוסקת בחוויית המתמחים, הפעם דרך עדשת ציורי הלשון, ובכוחה לשמש עוגן ייחודי לגיבושה של תוכנית פעולה שתכליתה לגשר על פערים בין הכשרה לשדה.

פיתוח תכנית לימודים לתואר ראשון למחנכות בגיל הרך בעלות ניסיון חינוכי קודם

ד"ר יעל שני, מכללת אורנים

בעקבות רפורמת הגיל הרך שהחלה בינואר 2022, שבמסגרתה הועברו סמכויות הפיקוח על מעונות היום אל משרד החינוך, נוצר צורך בהכשרת צוותי חינוך לגיל הרך. המחקר הנוכחי מספק תשתית לבניית תוכניות לימודים עבור נשים בעלות ניסיון קודם בחינוך לגיל הרך, תוך שילוב בין לימודיהן לעבודתן במסגרות החינוך. מחקר זה מציג את השפעת הלימודים על נשים אלו בתחומים שונים, וכן מציג את הקשיים העומדים בפני נשים אלו בעת לימודיהן, את מנגנוני התמיכה שלהם הן נזקקות ואת האופן שבו הן משלכות בין בית, עבודה ולימודים.

השאלות העולות בעקבות מחקר זה הן: כיצד לעורר מוטיבציה ללימודים אקדמיים בקרב מחנכות לגיל הרך? וכיצד ניתן לסייע להן?

קידום יכולתן של מורות לקיים דיאלוג תומך צרכים עם תלמידיהן בשיחות אישיות

**פרופ' אבי עשור, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ענבל כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב**

הפוסטר מציג תוכנית חדשנית שמטרתה לפתח את יכולתן ורצונן של סטודנטיות להוראה לתמוך בצרכים הפסיכולוגיים של תלמידותיהן בשיחות אישיות ביוזמת המורה. השיחות עוסקות בהיבטים בעייתיים (לימודית או חברתית) של תפקוד תלמידות. התוכנית חדשנית כי היא מציעה ניסיון ראשון ליישם את תאוריית ההכוונה העצמית (IceD & MayR, 2012; IceD & MayR, 2012) לקידום דיאלוג התומך בצורכי תלמידים במצבים טעונים רגשית. מדובר במצבים שבהם צורכי המורה או התלמיד מאוימים, ולכן גובר הסיכוי שהמורה תגיב באופן שאינו תומך בצורכי התלמיד, וגם סותר את ערכיה ומטרותיה החינוכיות. הפוסטר יציג תוצאות של מחקר בנושא זה, והשלכות לגבי השתלמויות המנסות לפתח את היכולת של מורות לקיים דיאלוג תומך צרכים.

בנבכי המבוכ הביורוקרטי: יישומי מחקר מדיניות חינוך בשדות מרובי גופים בירוקרטיים וממשלתיים - חקר מקרה

מיכל שפירא יונגר, אוניברסיטת אריאל בשומרון
ד"ר אבידן מילבסקי, אוניברסיטת אריאל בשומרון
פרופ' ניצה דוידוביץ, אוניברסיטת אריאל בשומרון

מעברים בין שדה המחקר לשדה היישומי מעלים אתגרים באופן תדיר. המורכבות גוברת כאשר מדובר בשדה יישומי מרובה גופים בירוקרטיים וממשלתיים אשר לכל אחד מהם אסטרטגיות ביצוע שונות וואינטרסים שונים, לעיתים רבות אף סותרים.

המחקר בוחן שליחי הוראה חוזרים כסוכני שינוי במערכת החינוך הישראלית. חקר המקרה עוסק ביישום המלצות המחקר שעוסקות בסוגיות של איגום, איסוף והעברת ידע פדגוגי. מספרם הרב של מוסדות בירוקרטיים ממשלתיים השותפים בתהליך השליחה והקליטה חזרה בארץ של שליחי ההוראה מייצר חקר מקרה אופייני. תהליך היישום מעלה שאלות על מידת היכולת של יישום מחקר בשדה מרובה משתתפים ושל תפקיד החוקר בתיווך שבין הגופים השונים ואסטרטגיות פעולה אפשריות.

החוקרות/מפתחות/תוצרי מחקר וידע מוכוונים לשדה החינוכי במסגרת מחקר אתנוגרפי בשותפות אקדמיה- שדה: חילוץ עקרונות ואתגרים מתוך התבוננות רפלקטיבית בפרקטיקה

ד"ר ליבת אשחר נץ, המרכז לחקר הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה
ד"ר עליזה סיגל, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ד"ר מרים בביצ'נקו, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב והמרכז לחקר
הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה
נטע לה גנק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב והמרכז לחקר הפדגוגיה -
שותפויות אקדמיה-שדה
ד"ר איסלאם אבו אסעד, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב והמרכז לחקר
הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה

ספרות המחקר על שותפויות אקדמיה-שדה דנה רבות בתפקידים המגוונים, ולעיתים אף המטושטשים, שממלאים השותפים השונים (חוקרות וחוקרים, פרקטיקניות ופרקטיקנים). פחות נדונו השפעותיהן של השותפויות על הסוגים של תוצרי הידע שחוקרות וחוקרים מפתחים עבור שימוש בתוך – ובשותפות עם – שדה החינוך. כחוקרות במסגרת שותפות בנושא קידום האוריינות הלשונית בבתי ספר תתי־משיגים, בפוסטר אנחנו בוחנות את העבודה שלנו על תוצרי למידה: אילו פעולות אנחנו נוקטות כאשר אנחנו מפתחות תוצר פיתוח מכוון שדה לעומת מאמר אקדמי, לעיתים על בסיס אותם הנתונים? אילו הנחות יסוד, עמדות וערכים, גלויים וסמויים, עומדים מאחורי הפעולות שלנו? אילו עקרונות ואתגרים ניתן לחלץ כדי להפוך את תהליכי העבודה למפורשים יותר – ואף לעשות להם פרובלמטיזציה?

התהוות תפקידים בשותפות אקדמיה-שדה: סיפור של הקשר ואינטראקציה

פרופ' לינור הדר, החוג למדעי הלמידה וההוראה, אוניברסיטת חיפה
ד"ר הדו בהרב, המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה
ד"ר איתן כהן, המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה

האינטראקציות בין אנשי האקדמיה לצוות החינוך הן רכיב מרכזי בשותפויות אקדמיה-שדה אשר מבנה תפקידים וזהויות (Farrell et al., 2019). בשנים תשפ"ב ותשפ"ג, צוותי חינוך בעשרים ואחד בתי ספר הובילו מחקר תוך־בית־ספרי במסגרת "המעבדה-רשת בתי ספר חוקרים". את צוותי החינוך ליוו חוקרים מהמכללה האקדמית בית ברל ומהמרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה. את השותפויות בין החוקרים לצוותי החינוך ליוונו במחקר רוחב שבו התמקדנו בהבנת תפקידיהם של חוקרים מלווים וחוקרות מלוות ובאופן שבו תפקידים אלה מתעצבים. בהצגתנו נתאר את ממצאי המחקר; אלו מציעים הרחבה מעבר למחקרים קודמים אשר מצאו שחלוקת תפקידים בשותפות קשורה במאפיינים ארגוניים או בחלוקה של כוח בין בעלי תפקידים בארגונים השותפים (Denner et al., 2019; Wegemer & Renick, 2022).

סיכון, פוטנציאל והתמודדות עם הבלתי נמנע: האם כדאי לבסס מדיניות ופרקטיקה על מידע מ־Chat-GPT וחבריו?

ליאת צבירן, קונספט – אנליזה אסטרטגית

מהי המדיניות הטובה ביותר לטיפול במחסור במורים? איך מתמודדים עם בעיות רגשיות-חברתיות בכיתה? מהם הסימנים המוקדמים המעידים על מחשבות אובדניות בקרב בני נוער?

חוקרים, קובעי מדיניות ואנשי פרקטיקה בחינוך מתמודדים עם שאלות רבות על בסיס יום-יומי. בחלק מהמקרים קיים ידע על הנושאים, אך איתור המקורות הרלוונטיים או הבנה מעמיקה שלהם עשויים להציב אתגר. האם כלי בינה מלאכותית יוצרת – כגון Chat-GPT – יוכלו לסייע להפוך את המידע לנגיש ומוכן לכול? האם כל מה שיידרש בעתיד הוא להקליד את השאלה בכלי כזה או אחר ולקבל תשובה? פוסטר בנושא יציג פוטנציאל, סיכונים והשלכות אפשריות, יעודד דיון ויזמין להתנסות אישית.

הרצאות (מושבים מקבילים)

15:00-13:30 | בניין 72, קומה 1, כיתות: 110, 115, 119, 122, 123,
124; קומה 2, כיתה 211

מושב 1: אתגרים והזדמנויות בשימוש בכלים חקרניים בקרב צוותי חינוך מגיבה: פרופ' תמי קציר, ראשת מרכז אדמונד י. ספרא לחקר המוח בלקויות למידה, אוניברסיטת חיפה בניין 72, כיתה 110		
אתיקה מקצועית בחקר הפרקטיקה – אתגרי המדריכה הפדגוגית באיסוף נתונים בחקר הפרקטיקה ד"ר יסמין וילר וד"ר הלן קאקונדה מועלם, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין	מחקר פעולה לקידום הוראה המשלבת בין הבניית זהות ובין למידה פרופ' חנוך פלום ואבי תירוש, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	שותפות אקדמיה-שדה סביב מחקר כמודל ללמידה מקצועית של מורים נילי יצחקי, משרד החינוך
מושב 2: בין מחקר ועשייה בהקשר הבית-ספרי מגיבה: ד"ר הלנה קימרון, מנהלת הערכה, מכון אבני ראשה בניין 72, כיתה 115		
מודלים של שותפות אקדמיה-שדה בחקר בית-ספרי מוריה עומר-אטלי, האוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה; ד"ר איתן כהן, המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה	"סימני דרך למרחב נגיש" – מרחב למחקר חינוכי ולעשייה המשלבת חינוך גאוגרפי ומדע אזרחי ד"ר דלית לן ופרופ' אילת ברעם צברי, הפקולטה לחינוך למדע וטכנולוגיה, הטכניון; ד"ר שגיא דליות, הפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית, הטכניון	תהליכים אקטיביים לחיבור בין מחקר וחינוך ברשת חינוך עתיד ד"ר שירה בלייכר, ד"ר אביגיל עדין-סורקיס, ד"ר שגית קרביס, ד"ר רויטל איזיק ולירון צימרמן, רשת חינוך עתיד

מושב 3: דילמות בקידום שותפויות אקדמיה-שדה מגיבה: ד"ר נירית טופול, רכזת אקדמית, יוזמה - מרכז לידע ולמחקר בחינוך בניין 72, כיתה 119		
עיצוב התערבויות ומחקרים באופן רלוונטי להקשר התרבותי והחברתי המקומי של בתי הספר ד"ר איסלאם אבו־אסעד, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב והמרכז לחקר הפדגוגיה - שותפויות אקדמיה-שדה	"הגן שלי מגוון": מיזם חינוכי מבוסס מחקר להכרת האחר בגיל הרך ד"ר טלי זיו, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב; סמר אלדינה, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, מרכז מרטין ספרינגר, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב	בין המכללה לגן - אתגרי החיבור בין אקדמיה לשדה בהכשרה להוראה לגיל הרך ד"ר ענת בן שבת, סיגלית אבירם בריל ודקלה הראל קורן, המכללה האקדמית בית ברל
מושב 4: מחקר והערכה לקידום ניעות (מופְּלִיּוֹת) חברתית מגיבה: יעל נאות עופרים, מכללת סמינר הקיבוצים ותחום מו"פ חותם בניין 72, כיתה 122		
איך מעריכים ניעות (מופְּלִיּוֹת) חברתית עתידית של ילדים וילדות בכיתה ג? תובנות מעיצוב מדידת עשור של תוכנית חינוכית לקידום ניעות חברתית אנה בוימל, מיה רוזנבך וסתיו בנימין, עמותת חינוך לפסגות	סדנה רבדים+ המחקר בשירות השדה - הערכה ומדידה כמרכיב תומך בעבודת בתי הספר במיזם רבדים+ אמיר אביב, מיזם רבדים והעמותה לתפנית בחינוך תרצה מרגולין, קרן רש"י	

מושב 5: ממחקר ליישום

מגיב: ד"ר שלומית דמסקי-כהן, מכון כרם, מכללת דוד ילין
בניין 72, כיתה 123

"רגע, זה לא יכול להיות!" - תנועה מן השדה למחקר, ובחזרה ד"ר אפרת הברון, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; שלומית הברון, מידע אמין על מין - המרכז הישראלי לחינוך מיני	"דיוקן של זהויות" ד"ר שרון רחמים, מרכז הפסג"ה, לוד	מהייטק להוראה - ממחקר למדיניות? ד"ר עינת גוברמן, מכון מופ"ת והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין

מושב 6: תהליכי פיתוח - שילוב בין ידע מחקרי אקדמי ובין ידע יישומי
מגיב: איילת בכר, המחלקה לחינוך ופסיכולוגיה, האוניברסיטה הפתוחה
בניין 72, כיתה 124

לא פשוט להיות פשוט - ממחקר ליישום: הנגשה ופישוט לשוני של ספרות קלאסית למתבגרים ובוגרים עם מוגבלות שכלית קוגניטיבית ד"ר סמדר פלק-פרץ, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין ומכללת אורות ישראל; רוני לידסקי, הוצאת כ"ף-בי"ת	לחקור תפיסות ופרקטיקות ניהוליות עם מנהלי בתי ספר - פרספקטיבה משני מחקרים טובית חקאק-קול ועופר פריאל, מכון אבני ראשה	אין, כמה ולמה - הרצאה על פיתוח והפצה של מאגר פרקטיקות חינוך כיתה ביסודי אריאלה וולה-לניאדו ומיטל בראון-מנדלביץ, קרן משפחת ליאון

סדנה

מה הם בעצם תהליכי "פיתוח"?

ד"ר מתן ברק, המרכז לחקר הפדגוגיה שותפויות אקדמיה-שדה

אתגרים והזדמנויות בשימוש בכלים חקרניים בקרב צוותי חינוך

מגיבה: פרופ' תמי קציר, ראשת מרכז אדמונד י. ספרא לחקר המוח
בלקויות למידה, אוניברסיטת חיפה

הרצאה 1: שותפות אקדמיה-שדה סביב מחקר כמודל ללמידה מקצועית של מורים

נילי יצחקי, משרד החינוך

שותפויות אקדמיה-שדה (RPP) מעוררות עניין מחקרי רב. הן מסייעות לגשר על הפער בין מחקר לפרקטיקה (Sjölund, et al., 2022) ומעודדות הוראה מבוססת ראיות (Wentworth, et al., 2017). המחקר בתחום מספק תובנה מועטה לגבי ערכה של השותפות עבור השותפים או עבור המורות המשתתפות. בהרצאה זו נציג מחקר אשר בחן את השאלה: האם ובאילו דרכים מעורבות ב־RPP מהווה מסגרת להתפתחות המקצועית של מורות? המחקר נעשה כחלק מתוכנית המעבדה, אשר הוקמה כשותפות אקדמיה-שדה בין המכללה האקדמית בית ברל, המרכז לחקר פדגוגיה: שותפויות אקדמיה-שדה ועשרים ואחד בתי ספר. ממצאי המחקר מצביעים על פיתוח של ידע ומיומנויות, על פיתוח של זהות מקצועית ועל השותפות כמסגרת ללמידה מקצועית.

הרצאה 2: מחקר פעולה לקידום הוראה המשלבת בין הבניית זהות ובין למידה

פרופ' חנוך פלום, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
אבי תירוש, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

בהרצאה זו נציג מחקר פעולה משתף אשר נוצר בו חיבור בין המחקר האקדמי ובין היישום החינוכי והתקיים שיתוף פעולה בין השניים. המחקר בחן את השאלות: כיצד ניתן ליישם גישת הוראה התומכת באופן מכוון ובונה בהתפתחות של התלמידים והמורים ובהבניית זהותם במסגרת הוראת

מקצועות הלימוד בבית הספר? כיצד ניתן לטפח שילוב והפריה הדדית של התוכן הנלמד והבניית הזהות? וכיצד ניתן לממש זאת באופן שיסייע לתלמיד להתחבר אל עומק התוכן הלימודי באמצעות חיפוש משמעות אישית רפלקטיבית? המחקר חשף את העקרונות והאסטרטגיות המקדמים גישה זו ואת הדילמות והאתגרים הכרוכים ביישומה. כמו כן נבחנה התפתחות תפיסת ההוראה של מורים המאמצים גישה אינטגרטיבית של חינוך והוראה.

הרצאה 3: אתיקה מקצועית בחקר הפרקטיקה – אתגרי המדריכה הפדגוגית באיסוף נתונים בחקר הפרקטיקה

ד"ר יסמין וילר, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
ד"ר הלן קאקונדה-מועלם, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין

חקר הפרקטיקה הוא תהליך מחקרי שבו אנו אנשי החינוך בוחנים מחדש כיצד הם מלמדים ומתנסים בשדה ההוראה. לצורך כך החוקר הוא חלק בלתי נפרד מהמחקר, והלימוד העצמי מתוך המציאות הוא נדבך חשוב בתובנות ובפרלקציה פנימית של המדריכה הפדגוגית.

כדי להשתתף בתהליך זה על המדריכה הפדגוגית לאסוף נתונים מהשדה שבו היא עובדת – דבר אשר מעורר סוגיות אתיות, למשל: האם מדריכה פדגוגית יכולה מבחינה אתית לקבל מסטודנטית אישור שהייה בבחינת הסכמה מדעת לשימוש בתצפיות, הקלטות או תכתובות לצורכי חקר הפרקטיקה? מצב זה מחייב בחינה מחדשת בכל הנוגע לאיסוף נתונים בחקר הפרקטיקה ככלי התורם לשיפור תהליכי ההוראה.

בין מחקר ועשייה בהקשר הבית־ספרי

מגיבה: ד"ר הלנה קימרון, מנהלת הערכה, מכון אבני ראשה

הרצאה 1: תהליכים אקטיביים לחיבור בין מחקר וחינוך ברשת חינוך עתיד

ד"ר שירה בלייכר, רשת חינוך עתיד

ד"ר אביגיל עדין־סורקיס, רשת חינוך עתיד

ד"ר שגית קרביס, רשת חינוך עתיד

ד"ר רויטל איזיק, רשת חינוך עתיד

לירון צימרמן, רשת חינוך עתיד

לרוב בקשר בין מחקר לחינוך אנשי המחקר הוגים תאוריות חינוכיות וחוקרים אותן ואילו צוותי הוראה "עושים" חינוך, לעיתים מבוסס מחקר ולעיתים לא. במינהל המו"פ של רשת חינוך "עתיד", המפעילה מעל שישים מוסדות חינוך תיכוניים, עוסקים ביצירת חיבורים מגוונים בין מחקר לחינוך.

במושב יוצג מודל הרשת ללמידת חקר מבוססת מיומנויות, שעל בסיסו מפותחות ומופעלות תוכניות לקידום וטיפוח מיומנויות קוגניטיביות־רגשיות־חברתיות בקרב תלמידים, מורים ומנהלים. ייחודן של תוכניות אלו הוא בשילוב תוכן מכוון מיומנויות וביצוע בפועל המכוון לפיתוח המיומנויות בקרב המשתתפים, וכן בהטמעתן בעשייה הבית־ספרית תחת ליווי של הערכה ומחקר. יתר על כן, תוכניות אלו תומכות בפיתוח יכולות המחקר של תלמידים כחלק מתפיסה הרואה בתהליך המחקר עצמו ובפיתוח מיומנויות המחקר פלטפורמה חשובה להכנת דור העתיד לכניסה לאקדמיה ולשוק העבודה.

הרצאה 2: "סימני דרך למרחב נגיש" – מרחב למחקר חינוכי ולעשייה המשלבת חינוך גאוגרפי ומדע אזרחי

ד"ר דלית לן, הפקולטה לחינוך למדע וטכנולוגיה, הטכניון
פרופ' אילת ברעם-צברי, הפקולטה לחינוך למדע וטכנולוגיה, הטכניון
ד"ר שגיא דליות, הפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית, הטכניון

הנגשת המרחב עבור אנשים עם לקות-ראייה מאפשרת להם למצוא את דרכם ולנוע בה בבטחה. אך מהי הדרך הטובה ביותר לעשות זאת? ואיך תלמידים יכולים להשתתף במחקר המאפשר תכנון מסלולי הליכה בטוחים? בפרויקט "סימני דרך למרחב נגיש" שנערך במסגרת המרכז לקידום מדע אזרחי בבית הספר (SSCT), השתתפו תלמידים מבתי ספר ברחבי הארץ, אספו מידע ותרמו לחברה ולמדע.

במחקר החינוכי שליווה את הפרויקט, עניין אותנו להבין באילו אופנים ולאיילו מטרות משלבים מורים את פרויקט המדע האזרחי בכיתתם?

בחינת הגישור בין המטרות לבין הדרכים בהן נקטו המורים להשיגן, חשפה מניפת תבניות הפעלה לשילוב מדע אזרחי בבית הספר, המתאפיינות בדגש שמורים שמו על ערכים-חברתיים, למידה של ידע ומיומנויות גאוגרפיים ומידת המעורבות במחקר ובקהילה. ממצאים אלו שופכים אור על מקומם הייחודי של המורים בשילוב מדע אזרחי בבית הספר, בהנעת שותפויות בין מדענים, חוקרי חינוך, מורים, תלמידים והקהילה וביצירת מסגור רחב לתפקידם. מסקנות המחקר יוכלו לסייע בתכנון פרויקטים של מדע אזרחי המשלבים תלמידים במדע אותנטי והגברת מעורבותם במדע ובחברה.

הרצאה 3: מודלים של שותפות אקדמיה-שדה בחקר בית־ספרי

מוריה עומר־אטלי, האוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה
ד"ר איתן כהן, המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה

במסגרת פרויקט "המעבדה" חברו חמישה עשר בתי ספר, מכללת בית ברל והמרכז לחקר הפדגוגיה במטרה לסייע למורים ומנהלים לטייב את עבודתם באמצעות תהליכים של חקר פנים בית־ספרי. לכל בית ספר הוצמד חוקר שליווה אותו במשך שנת חקר. בהרצאה זו נצלול לנבכי השותפות בין בתי הספר לבין החוקרים. פרט לשאלה מה עשו החוקרים ועובדי ההוראה במסגרת השותפות, נדון במה שהניע אותם לפעולה, ביחסי הגומלין ביניהם ובזיקה להקשר הבית־ספרי. נציג את מסקנותינו לגבי מעורבותם של בעלי תפקידים שונים בתהליך, לגבי המורכבות שבשילוב תהליך חקר מעמיק לצד ההתנהלות השוטפת של בית הספר, נציף את המתחים העולים מחלוקת התפקידים והאיזון הנדרש בין תהליך חקר ממצה לבין אילוצי העומס של צוות ההוראה. לבסוף ננסה להציע מודלים של שותפויות חקר שעולים מהאינטגרציה של כל האמור.

דילמות בקידום שותפויות אקדמיה-שדה

מגיבה: ד"ר נירית טופול, רכזת אקדמית, יוזמה – מרכז לידע ולמחקר בחינוך

הרצאה 1: עיצוב התערבויות ומחקרים באופן רלוונטי להקשר התרבותי והחברתי המקומי של בתי הספר

ד"ר איסלאם אבו־אסעד, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב והמרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה

ההרצאה תציג מחקר העוסק בשיח מקצועי־פדגוגי של מורים בחינוך הערבי עקב המפגש עם תוכנית התערבות שנועדה לטפח שיח ומנהיגות פדגוגיים בבתי ספר. המחקר מתאר ומנתח את השיח הפדגוגי המתעצב בישיבות צוות שמתקיימות בהובלת מורות מובילות ובוחן כיצד ההקשר התרבותי־חברתי־פוליטי של יישום תוכנית ההתערבות מעצב את דפוסי השיח בישיבות אלה, וכיצד הוא משפיע על הלמידה ועל ההתפתחות המקצועית של המורות. לאור ממצאי המחקר, יש להפעיל תוכניות התערבות בחינוך הערבי המונחות על ידי התאוריה הדרומית הגורסת שיש לשים דגש על תקשורת ועל תהליך אקטיבי ליצירת ידע הנבנה בתוך החברה והתרבות המקומית ולהיפתח באופן היברידי והדרגתי על התרבות והידע הגלובלי (Endogenous Knowledge).

הרצאה 2: "הגן שלי מגוון": מיזם חינוכי מבוסס מחקר להכרת האחר בגיל הרך

ד"ר טלי זיו, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
סמו אלדינה, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, מרכז מרטין ספרינגר, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

בהרצאה נתאר מיזם המאפשר היכרות בין ילדי גן לבין גנת מקבוצה חברתית אחרת משלהם. נציג תהליך מעגלי של מחקר ועשייה היוצא מתוך הידע האקדמי על השפעתו של מגע בין קבוצות חברתיות ומתורגם לשטח באמצעות גננות יהודיות וערביות. לגננות לא מוכתבת תוכנית פדגוגית

סדורה, וכל גננת מפתחת לעצמה את התכנים שתציג בגן. בכך יש אתגר של ממש לצוות המחקר, השואף להקבלה מרבית בין האוכלוסיות, וכן אתגר מקצועי לגננות. למרות אסטרטגיות יישום שונות בקרב הגננות, השפעת המיזם על ילדים יהודים וערבים הייתה דומה. מכאן שדרך פעולה מיטבית לקידום שותפות מחקר-שדה נותנת מקום לאינטואיציות השטח, אף שזו נתפסת לעיתים כנוגדת את עקרונות המחקר המבוקר.

הרצאה 3: בין המכללה לגן – אתגרי החיבור בין אקדמיה לשדה בהכשרה להוראה לגיל הרך

ד"ר ענת בן שבת, המכללה האקדמית בית ברל
סיגלית אבירם בריל, המכללה האקדמית בית ברל
דקלה הראל קורן, המכללה האקדמית בית ברל

את או אתה מרצה במוסד להכשרת אנשי ונשות חינוך? התלבטת איך ניתן לאזן בין הצורך ללמד תאוריות וידע מחקרי לבין הרצון לאפשר לסטודנטיות התנסות רבה ככל הניתן? שקלת כיצד להביא לשיתוף פעולה מיטבי בין מרצות, סטודנטיות, מדריכות פדגוגיות וגננות מכשירות?

קורסי התפ"ר במסלול לגיל הרך במכללה האקדמית בית ברל הם חלק מתוכנית "אקדמיה-כיתה/גן" המיישמת מודל שותפות בין מוסדות אקדמיים מכשירים לבין מוסדות חינוך – בתי ספר וגנים. קורסים אלו היו תאורטיים במקור ופותחו מחדש כך שייצרו חיבור בין תאוריה לפרקטיקה. ההרצאה תתמקד באתגרים, בדילמות ובהזדמנויות בקורסי התפ"ר, מבחינת מציאת האיזון בין האקדמיה לשדה ומבחינת יצירת שיתופי הפעולה בין כל השותפים בתהליך.

מחקר והערכה לקידום ניעות (מוֹבִילִיּוֹת) חברתית

מגיבה: יעל נאות עופרים, מכללת סמינר הקיבוצים ותחום מו"פ חותם

הרצאה 1: איך מעריכים ניעות (מוֹבִילִיּוֹת) חברתית עתידית של ילדים וילדות בכיתה ג? תוכנות מעיצוב מדידת עשור של תוכנית חינוכית לקידום ניעות חברתית

אנה בוימל, עמותת חינוך לפסגות
מיה רוזנבך, עמותת חינוך לפסגות
סתיו בנימין, עמותת חינוך לפסגות

"הדרך הטובה ביותר לחזות את העתיד היא ליצור אותו", אמר פיטר דרוקר. אנחנו לא יכולים לחזות את העתיד, אבל אנחנו בהחלט שואפים לעצב אותו. איך נראה עתיד של ניעות (מוֹבִילִיּוֹת) חברתית? מה אפשר לעשות כדי לנבא ניעות? ואיך נדע במהלך הדרך שאנחנו בכיוון הנכון? ננסה לענות על השאלות הללו באמצעות הצגת תוכנות מעיצוב תהליך המדידה והערכה של התוכנית החינוכית של עמותת "חינוך לפסגות" הפועלת לאורך רצף הגילים 28-8 לקידום מצוינות בפריפריה החברתית והגאוגרפית.

נציג את תפיסת העולם שמנחה אותנו, את דרך גיבוש מערך המדידה על שלל מרכיביו, את אופן ניתוח הנתונים והצגתם בצורה שמקדמת עבודה מבוססת נתונים ברמה המקצועית ביותר.

רבדים+ המחקר בשירות השדה - הערכה ומדידה כמרכיב תומך את עבודת בתי הספר במיזם רבדים+

אמיר אביב, מיזם רבדים+ העמותה לתפנית בחינוך
תרצה מרגולין, קרן רש"י

מיזם רבדים+ פועל בשישה עשר בתי ספר יסודיים המוגדרים מוחלשים מבחינת הישגים והזדמנויות ופועלים בפריפריה החברתית-גאוגרפית. בתי הספר מקבלים מענה הוליסטי באמצעות אימון פדגוגי אינטנסיבי, ליווי ההנהלה וסל מענים רחב לתלמידים עם קשיים. המיזם מכוון לטיוב עבודת בית הספר ולשיפור בר קיימא. המיזם מלווה בהערכה כבר משלבי עיצוב המודל, כך שפותחו עבורו כלים המשרתים את הצוותים בבתי הספר, הנהלת המיזם והשותפים לו. חלק מאותם כלים פותחו עם צוות המיזם ובהיוועצות עם משרד החינוך והנהלת בית הספר. תפיסה זו מאתגרת את המחקר ופוגשת את המקום של בית הספר כארגון. בסדנה יציגו מנהל המיזם, מאמנת פדגוגית, מנהלת בית ספר וחוקרת את הכלים, נדון במורכבות ובאתגרים שאיתם התמודדו ואשר נמצאים לפתחנו.

מושב 5 ממחקר ליישום

מגיב: שלומית דמסקי-כהן, מכון כרם, מכללת דוד ילין

הרצאה 1: מהייטק להוראה – ממחקר למדיניות?

ד"ר עינת גוברמן, מכון מופ"ת והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין

עיצוב מדיניות תוך הסתמכות על מחקר הוא יעד שמשותף לקובעי מדיניות ולחוקרים כאחד, אך קשה להשיגו. בהרצאה זו נציג ממצאים של מחקר הערכה שבחן את המיזם "מהייטק להוראה" אשר מכשיר להוראה בעלי תואר אקדמי במתמטיקה, מדעים או מדעי המחשב. המחקר בחן את המיזם משלב הגיוס של המועמדים ועד קליטתם בבתי הספר.

חלק מממצאי המחקר הניעו תהליכים של שינוי, חלקם הצביעו על נחיצותם של שינויים שנערכים בלי קשר למחקר, וממצאים אחרים לא זכו להתייחסות מיוחדת. במהלך ההרצאה נדון בממצאים משלושת הסוגים, ונסה להבין מהם המאפיינים של מחקרים וממצאים שמניעים שינוי לעומת מחקרים וממצאים שאינם זוכים להתייחסות מצידם של קובעי מדיניות.

הרצאה 2: "דיוקן של זהויות"

ד"ר שרון רחמים, מרכז הפסג"ה, לוד

ב־2018 סיימתי את עבודת הדוקטורט שלי, שבמרכזה עמדה זהותם המקצועית של מורים העוסקים בחדשנות חינוכית. ב־2020 מוניתי לנהל את מרכז הפסג"ה בלוד, תפקיד שמטרתו לפתח תהליכי התפתחות מקצועית מבוססי זהות אישית ומקצועית, המסתמכים על הידע שאספתי במהלך המחקר לצד ניסיון מקצועי עשיר בשדה. בשלוש השנים האחרונות מרכז הפסג"ה בלוד הפך למרכז התפתחות מקצועית דו־לשוני, רב־תרבותי ורב־תחומי, המקדם רכישת ידע אקדמי ומעשי, לצד תהליכי ברור והנחה של רכיבי זהות אישית, זהות מקצועית וזהות מקומית של מגוון האוכלוסיות החיות בעיר בפרט ובחברה הישראלית בכלל ומשלב בין האקדמיה לשדה. את הידע הנצבר בשדה אני מאגדת מחדש כידע אקדמי ומקדמת תנועה מתמדת מהאקדמיה לשדה ובחזרה לאקדמיה.

הרצאה 3: "רגע, זה לא יכול להיות!" תנועה מן השדה למחקר, ובחזרה

ד"ר אפרת הברון, המכון להכשרת מטפלים בהבעה ויצירה, המכללה
האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
שלומית הברון, מידע אמין על מין – המרכז הישראלי לחינוך מיני

בחינוך מיני השטח משתנה במהירות. טרנדים בטיקטוק ומשפיענים ברשתות החברתיות מייצרים תכנים בתחום המיניות באופן תכוף. חלקם הופכים לווריאליים ומשפיעים על ילדים ונוער. "מידע אמין על מין" הוא מרכז ישראלי לחינוך מיני העובד עם האנשים שבשטח ומבקש לסייע להם בתחום זה. חשוב לנו לעבוד באופן מקצועי ובהתבסס על ראיות, ולא רק לפי תחושות הבטן, שעשויה להטעות. החיבור עם האקדמיה משרת צורך זה. נציג את האופן שבו אנו מצליחות להגיב לצרכים שהמציאות הישראלית מעמידה בפנינו, בהתבסס על מחקר שנערך מהר ומאפשר תגובה מבוססת נתונים בשטח.

תהליכי פיתוח – שילוב בין ידע מחקרי אקדמי ובין ידע יישומי

מגיבה: ד"ר איילת בכר, המחלקה לחינוך ופסיכולוגיה, האוניברסיטה הפתוחה

הרצאה 1: איך, כמה ולמה – הרצאה על פיתוח והפצה של מאגר פרקטיקות חינוך כיתה ביסודי

אריאלה וולה לניאדו, קרן משפחת ליאון
מיטל בראון מנדלביץ, קרן משפחת ליאון

איך מייצרים מאגר שעוסק בפרקטיקות חינוך כיתה – משלב כתיבתן ועד להנגשתן למחנכות כיתה בבתי הספר היסודיים? בהרצאה נעסוק בשלבי התהליך המחבר בין המטה לשטח, הן מבחינת פיתוח הידע והן מבחינת הפצתו: חילוץ הידע בראיונות וקבוצות מיקוד של מחנכות, המשגה, עיבוד הפרקטיקות וכתיבתן. כיצד מתקפים את הנאמר? איזו פרקטיקה נחשבת לטובה – זו שכמה מחנכות העידו על טיבה או דווקא פרקטיקה חדשנית שרק מחנכת אחת ציינה אותה? איך מייצרים תוצר נגיש, מזמין, מקצועי ורלוונטי? וכיצד מפיצים אותו בקרב אנשי השטח?

קרן משפחת ליאון פועלת לקידום שוויון הזדמנויות באמצעות חיזוק וביסוס מחנכות הכיתה בישראל. הקרן מצאה לנכון להשקיע בתהליך מסוג זה ולתמוך בתפקיד חינוך הכיתה בפיתוח ידע שנובע מהשטח (נוסף למחקרים האקדמיים שהקרן מפעילה).

הרצאה 2: לחקור תפיסות ופרקטיקות ניהוליות עם מנהלי בתי ספר – פרספקטיבה משני מחקרים כיצד לייצר ידע מעשי שמפגיש בין מחקר תאורטי לבין מחקר יישומי עבור מנהלי בתי ספר?

טובית חקאק־קול, מכון אבני ראשה
עופר פריאל, מכון אבני ראשה

בהרצאה נשתף בפרספקטיבה משני מחקרים – מחקר ראשון נערך בשיטה של חקר מקרים מרובים ובו נבחנו דרגי הביניים, תפקיד המנהל בעיצוב דרגי הביניים ורוטינות העבודה שלהם. מטרת המחקר לבחון שונות בין כמה מקרים המציגים דמיון וגיוון בתופעה. מחקר שני הוא מחקר פעולה שבו מנהלי בתי ספר ששישנתיים השתתפו באופן פעיל ביצירת ידע. מחקר זה נועד להעשיר את ההבנות שנחשפו במחקר הראשון. נתאר את המחקרים ואת תרומותיהם להבנות שלנו, נציג פיתוחים שגובשו בעזרת מחקר הפעולה ונדון בשאלה העומדת בנושא הרצאתנו.

הרצאה 3: לא פשוט להיות פשוט – ממחקר ליישום: הנגשה ופישוט לשוני של ספרות קלאסית למתבגרים ובוגרים עם מוגבלות שכלית קוגניטיבית

ד"ר סמדר פלק־פרץ, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין
ומכללת אורות ישראל
רועי לידסקי, הוצאת כ"ף־בי"ת

כיצד קרה שמסקנות של עבודה סמינריונית יושמו בפועל במציאות? בהרצאה ניפגש עם מיזם המדגים חיבור פורה בין האקדמיה לעולם שמחוץ לה. כשעורך לשון נחשף, דרך עבודה סמינריונית, לצורך בהנגשת ספרות לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, הוא החליט לשנות את המציאות ופתח במיזם שבסופו יצא לאור הספר המונגש הראשון של סיפורים מהמיתולוגיה היוונית.

את ההרצאה יעבירו ד"ר סמדר פלק־פרץ, המנחה של מיכל לידסקי – הסטודנטית שערכה את עבודת החקר, ורועי לידסקי – מוציא לאור. בהרצאה נתייחס לאופן שבו רעיון מחקרי קורם עור וגידים והופך למציאות, נסקור את האתגרים המאפיינים את תהליך ההנגשה השפתית ואת ההוצאה לאור של ספרות מונגשת.

סדנה

מה הם בעצם תהליכי "פיתוח"?

ד"ר מתן ברק, המרכז לחקר הפדגוגיה שותפויות אקדמיה-שדה

בשדה החינוך מדובר בתהליכים שבדרך כלל מתקשרים לשינוי וחדשנות, בניית ידע פרופסיונאלי, יצירת מודלים ומשאבים חדשים. גם במחקר בתחום החינוך יש עיסוק נרחב בתהליכי פיתוח. מדובר במחקרים המדגישים בחינה תאורטית ומעשית של חדשנות חינוכית, בהקשרים בית־ספריים ממשיים. ואולם ברוב המקרים אין חיבור משמעותי בין תהליכי פיתוח בשדה ובין אלה המתקיימים באקדמיה. בניסיון לגשר על פער זה, חוקרות וחוקרים העוסקים בשותפויות אקדמיה-שדה גיבשו עקרונות הממסגרים תהליכי פיתוח כמפגש עשיר בין שחקנים וסוגי ידע מגוונים. בסדנה נדון בעקרונות אלה ובשורשיהם הרעיוניים, ונבחן אפשרויות ליישומם בהקשר הישראלי. נתבונן דרך עקרונות אלה בנתונים מתהליך פיתוח קונקרטי המתקיים כעת.

תודות

ארגונים שותפים בהפקת הכנס

המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה, בית הספר לחינוך באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, בית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, יוזמה – מרכז לידע ולמחקר בחינוך, לשכת המדען הראשי במשרד החינוך, מכון אבני ראשה, מכללת אורנים, מרכז אדמונד י. ספרא לחקר המוח ולקויות למידה באוניברסיטת חיפה, וקרן רש"י.

חברי וחברות הועדה המארגנת

ד"ר הדר בהרב (יו"ר), המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה; **ד"ר יפתח גולדמן**, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; **ד"ר נירית טופול**, יוזמה – מרכז לידע ומחקר בחינוך; **ד"ר הילה טל**, לשכת המדען הראשי במשרד החינוך; **ד"ר אביב כהן**, בית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים; **פרופ' ירון להבי**, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; **פרופ' אדם לפסטיין**, בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית בירושלים; **תרצה מרגולין**, קרן רש"י; **ד"ר אודט סלע**, לשכת המדען הראשי במשרד החינוך; **רננה פרוזנצ'בסקי אמיר**, היוזמה – מרכז לידע ומחקר בחינוך; **ד"ר בועז צבר**, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; **ד"ר הלנה קימרון**, מכון אבני ראשה; **פרופ' תמי קציר**, מרכז אדמונד י. ספרא לחקר המוח ולקויות למידה באוניברסיטת חיפה; **פרופ' מילה שוורץ**, מכללת אורנים; **ד"ר רז שפיזר**, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי.

חברי וחברות ועדת התוכנית

ד"ר הדר בהרב (יו"ר), המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה; **ד"ר יפתח גולדמן**, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; **ד"ר גדעון דישון**, בית הספר לחינוך באוניברסיטת בן-גוריון בנגב; **ד"ר נירית טופול**, יוזמה – מרכז לידע ומחקר בחינוך; **ד"ר הילה טל**, לשכת המדען הראשי במשרד החינוך; **ד"ר אביב כהן**, בית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים; **פרופ' ירון להבי**, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; **תרצה מרגולין**, קרן רש"י; **סמדר נחמיאס**, מנהלת חטיבת ביניים רעות בהרצליה;

ד"ר בועז צבר, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; **ד"ר הלנה קימרון**, מכון אבני ראשה; **נגה קנולר**, המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה; **פרופ' תמי קציר**, מרכז אדמונד י. ספרא לחקר המוח ולקוויות למידה באוניברסיטת חיפה; **פרופ' מילה שוורץ**, מכללת אורנים; **טלי שוורצשטיין בסר**, מנהלת בית הספר אושיסקין בכפר סבא; **ד"ר רז שפיידר**, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי.

מפיקות הכנס

דבורה קרמר, **נגה קנולר**, **שירלי עופר**, המרכז לחקר הפדגוגיה – שותפויות אקדמיה-שדה

שופטות ושופטים

איסלאם אבראסעד, ד"ר סלים אבו ג'אבר, אמיר אביב, רבקה אלקובי, ד"ר פרח מדבר אלתר, ליבת אשחר נץ, מרים בכיצ'נקו, אדית בוטון, אנה בויםל, עודד בושריאן, יעל כלה אבני, ד"ר עדי בן דוד, ד"ר הדס ברודי שרודר, ד"ר כרמל בלנק, ד"ר רות גוטפריד, שי גולדפרב כהן, שיר גור, ד"ר רוני גד לנגרמן, לירון דושניק, נוי דלי, ד"ר אפרת הברון, ד"ר גאדה ותד, עמרי זגן, ד"ר טלי זיו, טובית חקאק'קול, דורית טובין, ד"ר נירית טופול, ד"ר ורד יפלח' וישקרמן, ד"ר רינת יצחקי, אביב כהן, איתן כהן, ד"ר לליב כהן ישראלי, טל כרמי, פרופ' ענבר לבקוביץ, ד"ר בת'עמי לגמן, לימור לוטן, מירב לוין, אורלי ליפקה, זמירה מברך, ד"ר יונתן מנדלס, ד"ר רמה מנור, תרצה מרגולין, ד"ר נדב מרקו, ד"ר רותי סגל, עליזה סיגל, רקפת סלע, מוריה עומר'אטלי, שירלי עופר, ד"ר חגית ענבר'פירסט, עידית פסט, ד"ר מורן פרחי, ליאת צבירן, בועז צבר, ד"ר הלנה קימרון, תמר קנר פורמן, תמי קציר, רז שפיידר.

* בתהליך השיפוט לקחו חלק שופטים ושופטות נוספים ושיפוטם נשאר אנונימי.

